

Türkiye-Umman İş Konseyi Muskat Ziyareti

Sonuç Raporu

2-3 Nisan 2017

Türkiye-Umman İş Konseyi Muskat Ziyareti

2-3 Nisan 2017, Muskat

Türkiye-Umman İş Konseyi olarak İş Konseyi Başkanı Erdal Yenigün başkanlığında 2-3 Nisan 2017 tarihlerinde Muskat'a bir ziyaret düzenlendi. Ziyarete, İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri Turan Koçyiğit ve Mustafa Tuğ ile Türkiye-Filistin İş Konseyi Başkanı Cemalettin Kerim, Türkiye-Orta Doğu ve Körfez İş Konseyleri üyelerinden Abdi İbrahim İlaç San ve Tic A.Ş. temsilcisi Hakan Gürel, Hamidiye Kaynak Suları'nı temsilen Abdurrahman Sami Çevik ve Aytaç AK Gıda San ve Tic A.Ş.'yi temsilen Hamit Türen, Fikri Ekici ve Dursun Uyar iştirak ettiler. Ayrıca, STFA İnşaat firmasını temsilen Recep Çimen ve Akso Güç Sistemleri'ni temsilen Murat Doran yerinden katılım sağladılar.

2 Nisan 2017 tarihinde Umman Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Said Salih Salem Al-Kiyumi başkanlığında yapılan toplantıya Türkiye – Umman İş Konseyi Eş Başkanı Sheikh Salim Abdullah Al Rawas, Yürütme Kurulu Üyeleri Gulf Mushroom Product Co. Yönetim Kurulu Başkanı Khamis Mubarak Al Kiyumi, Port of Salalah CEO'su Ahmed Ali Akaak, Al Sulaimi Group Başkanı Hamed Bin Mansoor Bin Ali Al Sulaimi, Integrated Logistics Services CEO'su Mohammed Al Theeb, Al-Rajhi Group Başkanı Rashid Saif Al Rajhi, Al Khalili Group Başkanı Sheikh Qais Salim Hilal Al Khalili katıldılar.

Toplantıya ayrıca T.C. Muskat Büyükelçisi Atılay Ersan, T.C. Muskat Ticaret Müşaviri Murat Göğüş ve T.C. Muskat Büyükelçiliği Birinci Katibi Nerve Topselvi katıldılar.

Said Salih Salem Al Kiyumi yaptığı açış konuşmasında Türkiye'ye yılda 18 heyet düzenlediklerini, 2015 yılında 95 kişilik bir iş heyeti ile İstanbul'u ziyaret ettiklerini ve DEİK ile İş Forumu gerçekleştirildiğini hatırlattı. Umman'ın 4.5 milyon nüfuslu küçük bir ülke olarak görülmemesi gerektiğini belirten Kiyumi, Umman'ın Doğu Afrika ve Asya Ülkelerine yakınlığından dolayı aslında büyük pazarlara giriş noktası konumunda olduğunu vurguladı. Türkiye'de düzenlenen fuarlara Umman firmalarından büyük ilgi olduğunu ve katılım sağlandığını, T.C. Muskat Ticaret Müşavirliğinden kendilerine fuar bilgilerinin düzenli olarak ulaştığını söyledi.

Büyükelçi Atılay Ersan, uzun bir aradan sonra İş Konseyi'nin toplanmasından büyük memnuniyet duyduğunu belirtti ve her iki tarafından İş Konseyi Başkanlarına bu ziyaret için teşekkür etti.

İş Konseyi Eş Başkanı Al Rawas, Umman'ın Körfez Bölgesinde stratejik bir öneme sahip olduğunu aynı zamanda Umman'ın ABD ile olan Serbest Ticaret Anlaşmasından dolayı ABD'ye kotasız ve gümrüksüz ihracat yapmak isteyen sanayiciler açısından da çok cazip olabileceğini dile getirdi. Al Rawas, Umman'ın ayrıca 22 Arap Ülkesinden oluşan Arap Serbest Bölgesi üyesi olduğunu ve Singapur ile de bir Serbest Ticaret Anlaşması bulunduğunu ifade etti. Diğer yandan, Umman'ın Uzak Doğu Ülkelerine yakınlığından dolayı turizm açısından da cazip olduğunu, önümüzdeki yıllarda Umman'ı ziyaret eden turist sayısında artış beklediklerini, bu nedenle Türk firmalarının otel ve turizm kompleksi yatırımlarını da değerlendirebileceklerini belirtti. Al Rawas, PPP projelerinde ise Hükümet payını karşılamak üzere muhtelif projelere 17 milyar Umman Riyali bütçe ayrıldığını ve bu konuda Türkiye ve Türk işadamları ile işbirliği yapmayı arzu ettiklerini söyledi.

İş Konseyi Başkanı Erdal Yenigün, Türkiye ve Umman arasında ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik gerekli hukuki altyapının mevcut olduğunu, Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Kanununun yürürlükte olduğunu Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmaları'nın da onay aşamasında olduğunu belirtti. Diğer yandan, Umman ve ABD arasında olan STA nedeniyle özellikle Türkiye'de tekstil üreticilerinin konuyla ilgilenebileceğini ifade eden Yenigün, Umman'da faaliyet gösteren Türk ve yabancı firmaların "Ummanlaştırma" politikası nedeniyle sorun yaşadıklarını, örneğin inşaat projelerinde %30 Umman vatandaşı çalıştırılması şartı bulunduğunu ancak gerekli olan Ummanlı çalışanların temin edilemediğini dile getirdi. Erdal Yenigün, Söz konusu oranın aşağıya çekilmesinin yabancı firmaların yatırımlarına kolaylık sağlayacağını vurguladı. PPP konusunda işbirliği yapılabileceğini, dünyadaki PPP projelerinin toplamının %40'ının Türkiye'de gerçekleştirildiğini, DEİK bünyesinde de konu ile ilgili etkinlikler yapıldığını ifade eden Erdal Yenigün, bu kapsamda, Umman'ın Türkiye modelinden istifade edebileceğini belirtti. Yenigün son olarak, Başbakan Yardımcısı ve Türkiye-Umman İş Konseyi Eş Başkanı Mehmet Şimşek'in 9-11 Mayıs 2017 tarihlerinde Umman'ı ziyaret edeceğini ve Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı'nın gerçekleştirileceğini ifade etti. Türkiye ekonomisine dair

bilgi veren Erdal Yenigün, 80 milyon nüfusu olan Türkiye'nin G-20 üyesi olduğunu ve geçen yıl başarısız darbe girişimine rağmen yılın ikinci yarısında ülkeye giren yabancı sermaye miktarının 12.7 milyar ABD Dolarına ulaştığını belirtti.

İş Konseyi Eş Başkanı Al Rawas "Ummanlaştırma" konusunda, Umman makamlarının iyileştirmeye gittiğini örneğin imalat sektöründe söz konusu oranın %35'ten %25'e düşürüldüğünü, lojistik sektöründe %84'ten %14'e düşüreceğini ifade etti. Al Rawas, aynı şekilde inşaat sektöründe de oranlarda indirimler yapılacağını dile getirdi.

Konuşmaları takiben heyet üyeleri karşılıklı olarak kendilerini tanıttılar. Toplantı sonucunda ortak alınan kararlar aşağıdaki şekilde yer almaktadır:

- İş Konseyi toplantılarının dönüşümlü olarak yılda 2 defa olmak üzere Türkiye ve Umman'da gerçekleştirilmesi
- Bir sonraki toplantının 13-14 Eylül 2017 tarihlerinde İstanbul'da yapılması ve söz konusu ziyarete Umman-Türkiye İş Konseyi Yürütme Kurulu üyeleri haricinde bir ticaret heyetinin de eşlik etmesi
- İş Konseyi sekreteryasının Türkiye tarafında Bölge Koordinatörü Suzan Cailliau ve Umman tarafında Umman Ticaret ve Sanayi Odası Genel Müdür Yardımcısı Vekili Waleed Abdul Muhsin Al Shewazi tarafından yürütülmesi
- İş çevrelerinin Umman'da veya Türkiye'de ekonomik ilişkilerde yaşadıkları sorunları sekreteryalara bildirmeleri ve sekreteryaların sorunların çözümü yönünde girişimde bulunmaları

Toplantıyı takiben öğle yemeğine geçildi ve daha sonra Rusayl Sanayi Bölgesinde tesis ziyaretleri gerçekleştirildi. Program kapsamında fiber optik, mermer ve ilaç üretimi yapan firmaların fabrikalarına ziyaretler gerçekleştirildi.

Aynı günün akşamı T.C. Muskat Büyükelçisi Atılay Ersan'ın heyet onuruna verdiği akşam yemeği davetine iştirak edildi.

3 Nisan 2017 tarihinde ilk olarak Ekonomik Çeşitlendirmeyi Geliştirme Ulusal Programı Merkezi (TANFEEDH-www.tanfeedh.gov.om) ziyaret edildi. Programın amacının GSYİH'yı arttırmak, yeni iş imkanları yaratmak ve yeni yatırımların çekilmesi olduğu belirtildi. Heyete yapılan sunumda aşağıda yer alan hususlara değinildi;

- GSMH:69.5 Milyar dolar
- GSYİH'NİN SEKTÖREL DAĞILIMI: %32 petrol ve doğalgaz,%12 savunma, %9 imalat, %8 perakende, %7 inşaat, %6 eğitim, %5 lojistik, %5 finansal aracılık, %5 gayrimenkul, %3 sağlık, %2 tarım ve balıkçılık, %1 otelcilik, %1 madencilik
- Dokuzuncu 5 yıllık kalkınma planına göre; (2015-2020)
 - Madencilik, balıkçılık, turizm, ulaştırma ve lojistik ile imalat sektörlerinde yatırımlara öncelik verilmektedir.
 - Buna göre imalat sektöründe petrokimya(pet şişe üretimi, bitumen su geçirmez film üretimi, amonyak gübre fabrikası), metal(sıvı metal üretimi amacıyla Sohar Alüminyum tesislerinin tevsii, yapı iskelesi imalatı;alaşımli jant, valf, mekanik bağlantı parçaları imalatı, 2 adet yeni çimento fabrikası),gıda(hurma ürünleri imalatının geliştirilmesi, süt ürünleri çiftliği tesisi, tavukçuluk, sebze işleme fabrikaları, deniz ürünleri işlenmesi ve konservenlenmesi), enerji(enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi) ve inovasyona ağırlık verilmesi
 - 2020 Hedefleri:1.8 milyar Umman Riyali değerinde yatırım çekilmesi, 1.9 milyon olan yıllık turist sayısının 2.7 milyona çıkartılması, Umman vatandaşlarına turizm sektöründe 10.000 yeni iş yaratılması
 - Lojistik sektöründe; demiryolu projelerinin tamamlanması, KİK Ülkeleri ile karayolu ağının tamamlanması, hava kargo verimliliğinin artırılması,

Salalah Limanı'nın geliştirilmesi, Umman'ın e-ticarette bir merkez konumuna getirilmesi, frigofirik depolama zincirlerinin arttırılması hedeflenmektedir.

Tanfeedh Toplantısını takiben Umman Yatırım Kurumu olan ITHRAA(www.ithraa.om)'ya ziyaret düzenlendi.

Heyete yapılan sunumda aşağıda yer alan hususlara değinildi;

- Rekabetçi enerji ve su fiyatları
- Gelişmiş altyapı
- Yabancı dil bilen iş gücü
- 5 yıl boyunca vergilerden muafiyet
- %0 gelir vergisi
- Stratejik pazarlara yakınlık
- Ana sermaye ve elde edilen karın yurtdışına serbest transferi
- %70'e kadar yabancı ortaklık imkanı
- %100 yabancı sermayeli yatırım mümkün olup Bakanlar Kurulu kararı gerekliliği.
- Belirlenmiş Serbest Ticaret bölgelerinde 100% yabancı sermayeli şirket kurma imkanı verilmesi.
- Arap Ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması
- Singapur ve ABD ile Serbest Ticaret Anlaşması
- Ülke genelinde hizmet veren 6 havalimanı, 5 liman, 8 sanayi bölgesi ve 4 serbest bölge
- Orta Doğu'nun en hızlı büyüyen limanlarından birisi olan Salalah Limanı Güney Amerika Limanlarına 2 hafta mesafede olması.
- Sanayi Bölgelerinde mevcut yatırımın %48'i yabancı sermayeli oluşu.
- Sohar Limanı ve Serbest Bölgesi'ne çekilen yatırım miktarı 25 milyar ABD Doları olması.
- Technology Park-Knowledge Oasis Muscat'a (KOM) Bilgi İşlem Teknolojileri ile iştigal eden firmaların %100 yabancı sermaye ile yatırım yapmasının mümkün olması.
- KOM'da Ummanlı çalıştırma oranının yalnızca %25 olması.
- KOM'da yatırım yapmak için asgari sermayenin 20.000 Umman Riyali olması.

ITHRAA görüşmesinin ardından İhale Kurulu'na bir ziyaret gerçekleştirildi. Heyeti İhale Kurulu Başkanı Yardımcısı Khalid Bin Sultan Al-Akhzami kabul etti. Yapılan görüşmede Khalid Bin Sultan Al-Akhzami, ihale sistemini anlattı. Halihazırda Türk firmaları ile çalıştıklarını ve Umman'daki ihaleye başvurunun elektronik ortamda gerçekleştirilebileceğini dile getiren Khalid Bin Sultan Al-Akhzami, 3 milyon Umman Riyali üzerindeki ihalelerin İhale Kurulu tarafından açıldığını, bu değerlerin altında kalan ihalelerin kurumların kendileri atarından açıldığını ifade etti.

İhale Kurulu ziyaretinin ardından SABCO Firması'na bir ziyaret gerçekleştirildi. Firmanın Başkanlık Ofisi Müdürü İbrahim Bin Salim Al Amairi ile yapılan görüşmede firmanın faaliyet alanına dair bilgi aktarıldı. Firma yetkilileri, SABCO'nun lüks tüketim ürünleri, petrokimya, otomotiv sektörü, su şişeleme, içecek ve medya sektöründeki faaliyetlerine dair bilgi paylaştı.

Aynı gün akşam Umman'da yerleşik Türk firmalarının katılımı ile DEİK/Türkiye-Umman İş Konseyi tarafından bir akşam yemeği daveti verildi.